

- program bezpečnostních schránek
- prodej a odkup investičního zlata a stříbra
- odborné finanční poradenství
- zprostředkování přístupu na světové burzy
- ekonomické a finanční poradenství
- investiční a finanční zpravodajství
- realizace úvěrů, hypoték
- životní pojištění

www.prosperta-finance.com

Lašský dostavník

Zámek Stará Ves - Boris Zvada

Volné sdružení autorů

Ročník.....4

Rok.....2014

1
jaro

Hospoda Pod Borovou

Zveme Vás k příjemnému posezení v Hospodě Pod Borovou v Malenovicích. Pro následné chladnější jarní dny jsme pro Vás představili naši příjemnou terasu na ještě příjemnější vyhřívanou zasklenou zimní zahradu. Užijete si při své návštěvě u nás kromě dobrého jídla a pití také slunečních paprsků a nádherného výhledu. Konfortní sezení Vám zajistí pravá ovčí rouna, kterými je nyní terasa vybavena.

Na nedělní tématické kulinární akce pro Vás naši kuchaři připravují např. mořské ryby a plody, steaková masa, plněné brambory, vepřový bok mnohokrát jinak či krajové speciality z Podkrkonoší. Doufáme, že neodoláte a navštívíte nás, krom těchto tematických dnů pro Vás naše kuchyně připravuje typicky české pokrmy z regionálních čerstvých surovin připravované v domácím duchu bez použití konvence a polotovarů. Jistě jste již ochutnali naši svíčkovou omáčku s domácími knedlíky či konfitované kachní stehno na červeném zelí. Vždy u nás také najdete grilované speciality jako jsou měkoučká kolena či dobře vypečená žebírka, nesmíme zapomenout na šťavnatou krkovičku a to vše podávané s teplým čerstvě rozpečeným česnekovým chlebem.

Nově pro Vás také naše kuchyně připravuje domácí zavařeniny a to náš pečený čaj, škvarovou pomazánku nebo paštiku z kachních jater, brusinek a mandlí, které můžete zakoupit na našem baru.

Těšíme se na Vaši jistě brzkou návštěvu a budeme dělat vše, aby jste byli u nás spokojeni.

Kalendář kulinářských akcí:

16.3. – Mořské ryby a plody

23.3. – Steaková neděle

30.3. – Krajová kuchyně z Podkrkonoší

13.4. – Vepřový bůček pokaždé jinak

20.4. – Den plněných brambor

Otevřeno denně od 11:00 do 22:00 www.podborovou.cz

Lašský dostavník vyšel také díky sponzorskému daru paní senátorky Ing. Evy Richtrové.

Otvírací doba:

pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h

sobota 14 – 23 h

neděle 14 – 22 h

HOTEL PROSPER****

Recepce: +420 558 440 311

Čeladná 246

Obsah

Hospoda pod Borovou (M.Nováčková).....	2
Úvodník (Z.V.Krulikovský).....	3
Kalendárium.....	4
Poslední setkání s Věrkou Šimkovou (Z.V.Krulikovský)...	5
Jak sém liz na Řip (J.Kuliha).....	6
F. Palacký a Lašsko (Z.V.Krulikovský).....	8
Pochovali basu Bětku (D.Zápalková).....	9
Rodná víska (R.Žvak).....	11
První česko-polské války v Poodří (J.Vochala-L.Niederle).....	12
Pranostiky na jaro (Z.V.Krulikovský).....	16
Frýdek v předjaří (R.Šatánková)	
Z receptáře lašského krále (Z.V.Krulikovský).....	17
Božka (F.Pituchová).....	19
Hospůdka u Bobra, likér Ondráš.....	20, 21
Novinka z Beskydské likérky - Ondráš.....	22
Jarňo Nalada (O.Tlučková).....	23
Miloslav Oliva se loučil (D.Zápalková).....	24
Strom života (T.Prokešová).....	25
Jaroslav Olšák (D.Zápalková).....	26
Beskyde, náš Beskyde (P.Gryga).....	28
František Lýsek – 110. výročí narození (V.Závidčáková).....	29
Festival „Poodří Františka Lýska“.....	32
Lašská země (B.Vidura).....	33
Z nejstarší historie Bašky (F.Vaníček).....	34
Lašské jaro v Praze.....	36
Soutěž o získání odznaku (Z.V.Krulikovský).....	37
Obsah.....	38

Úvodník

Vážení čtenáři,
přišlo jaro po zimě, která vlastně ani nebyla. Blíží se svátky jara Velikonoce, které máme až v druhé polovině dubna, kdy už snad bude vše v plném květu. Opět naše kroky zamíří na hrady, do památníků a muzeí. V kalendáriu Lašského dostavníku najdete několik vlastivědných turistických výšlapů. Letos (inspirování Jožou Vochalou) putujeme po bájných vrcholech regionu. Znovu můžete sbírat razítka a potvrzení do záznamníku Moravskoslezské Lašsko, ale nezapomeňte se podívat dovnitř, na sbírky a dokumenty, které Vás obohatí o poznání naší historie. V kalendáři dostavníku najdete i jiné pozvánky na jarní zajímavé akce. V Praze 26. dubna na naší „ambasádě“ uctíme památku Leoše Janáčka, vzpomeneme spisovatele Jana Drozda, představíme mladé pěvce i naše současné básníky. Ti také dostávají prostor v dostavníku. A aby nejen o Velikonocích všem šmakovalo – opět jsou tu recepty lašského krále a trocha lidové moudrosti i původní poesie našich autorů. A ještě něco – poděkování našim sponzorům, vypadá to letos nadějně, že Lašský dostavník bude vycházet ve stejném nákladu.

Z. V. Krulikovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědné sdružení Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci.

E-mail: lassky.dostavnik gmail.com <http://www.lassko.eu>
Redakce: Zdeněk Vilém Krulikovský, Jan Kukuczka, Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.
Technická spolupráce: Michaela Krulikovská

Kalendárium lašských akcí

jaro 2014

9. dubna (čtvrtek): Autorské čtení básničky Radany Šatánkové, spoluúčinkuje lašský král a jeho družina - Modrý salonek Městské knihovny v Místku – od 18 hodin

13. dubna (neděle): Putování po bájných vrcholech Lašska - BABA u Lhotky

26. dubna (sobota): Lašské hudebně literární jaro v Praze – Pocta Leoši Janáčkovi (koncert)
Vzpomínka na Jana Drozda (spisovatel), autorské čtení aj.

4. května: (neděle): Putování po bájných vrcholech Lašska – BABI HO-RA u Hukvald

8. května: (čtvrtek): Výplaz na hrádek Kozinec v Čeladné (společně s Markrabstvím lašským)
Start v 9, 33 u hotelu Prosper

17. května (sobota): Okolo Bašky cestička (blíže OÚ Baška)

24. května: (sobota): Country bál U Čendy v režii Čendaspolku

31. května (sobota): Den vína ve Svobodné republice Kraví hora (Bořetice). Delegace Lachů a Lašek vedená lašským králem Zdeňou Vilušem I.

Dětský den v Hodoňovicích v areálu hostince U Čendy s tradičním Kácením máje

Program festivalu Poodří Františka Lýska je uveden zvlášť uvnitř dostavníku!

Soutěž o získání odznaku "Království lašské"

Kulturně-vlastivědné sdružení "Království lašské" vyhlásilo soutěž o získání turistického odznaku. Úkolem soutěžících je nejpozději **do 31. srpna 2015** navštívit 28 vybraných míst našeho regionu a získat potvrzení - razítko, vstupenku, nebo opsat potřebný údaj. Záznamníky jsou k dostání (v ceně 30 Kč) v informačních centrech ve Frýdku-Místku, ve Frýdlantě n. O., v Ostravici, v Brušperku, v Kopřivnici, ve Štramberku, na Slezskoostravském hradě, v Muzeu Novojičína (zámek v Novém Jičíně), Muzeum Sigmunda Freuda v Příboře, v zámku v Klimkovicích, v Kuníně, v Hodslavicích (Rodný domek F. Palackého), v Metylovicích (Muzeum Kožané město) a také u našich sponzorů - v restauraci Lašská jizba v Sedlišťích, v prodejně Beskydské likérky ve Starém Městě u Frýdku, v hospůdce U bobra v Raškovcích, v hostinci Ondráš v Janovicích, v hospodě Pod Borovou v Malenovicích, v hostinci U Čendy a v Lašském ZOO v Hodoňovicích, v recepci hotelu Prosper v Čeladné, v Hospůdce Kohutka ve Vyšních Lhotách, v restauraci hotelu Lašská Chalupa v Kunčicích p. O. aj.

Po splnění podmínek doručíte (osobně nebo poštou) na adresu: Království lašské o. s., Skalice 6, 738 01 Frýdek-Místek (tel.: 724 140 705) a obdrží pak zmíněný odznak zdarma. Prvních 50 účastníků bude odměněno zvláštní premií - suvenýrem od sponzorů. V ceně záznamníku je i poštovné.

REGNUM LACHIENSIS
Kulturně-vlastivědné občanské sdružení
Království lašské

si Vás dovoluje pozvat

v sobotu 26. dubna 2014 od 17 hodin na
" Lašské jaro v Praze "
v restauraci U KOTVY ve Spálené ulici

Pocta Leoši Janáčkovi
V rámci Roku české hudby
zazpívají lidové písně ze sbírek Leoše Janáčka
Moravská lidová poesie, Ukvalská lidová poesie, Slezské písně

Hana Vyvialová, Tomáš Kura,
Zdeněk Vilém Krulíkovský
Lucie Gorecká (akordeon)

Vzpomínka na Jana Drozda
Sto let od narození spisovatele, mj. autora publikace
„Dva autoři Slezských písní“
účinkují členové Těšínského divadla
Adéla Krulíkovská a Miloslav Čížek

Autorské čtení, ve kterém představí své básně Olga Szymanská,
Radana Šatánková a Dajana Zápalková

O zábavu se pak postarají členové Odujalajne bandu a Čenda spolu-
ku!

Poslední setkání s Věrkou Šimkovou

**25. února by se dožila významná folkloristka, roduvěrná
Laška 80 let.**

Folkloristka Věra Šimková se narodila 25. února 1934 ve Starých Hamrech v horalské části Lašska, jak sama Beskydy označovala. Výčet zásluh o národopis našeho regionu je opravdu veliký. Působila v Janovicích, v Bašce, ve Frýdku-Místku. Tam převedla soubor Ondráš z Janovic. Stála u jeho zrodu, dále ho pak vedla pod názvem Ostravica. Dlouholeté zkušenosti s lašským lidovým tancem ji dovedly až na Lidovou konzervatoř v Ostravě, kde vyučovala. Podílela se od roku 1977 na Ondrášovských slavnostech v Janovicích, v roce 1995 významně přispěla k obnovení Národopisných Sochových slavnostech ve Lhotce. Ze souborem Ostravica získala celou řadu ocenění na národních i mezinárodních folklorních soutěžích. Zemřela 30. 5. 2007.

Moje první setkání s Věrkou Šimkovou bylo v roce 1964, kdy mě bratr Jiří přivedl jako zpěváka do souboru Ostravica. Zpěvu jsem se věnoval již pár let – z popudu mé sestry Evy Pastorové (která by také letos 21. března oslavila 80 let). Navštěvoval jsem hodiny zpěvu u paní učitelky Elvíry Kozákové v Místku, zpívat jsem začal také v pěveckém sboru Smetana, ale zpívat s cimbálovkou naše pěsničky mě táhlo víc. Byl jsem sólistou souboru asi jen jeden rok, studium zpěvu na konzervatoři v Ostravě, kam jsem byl přijat, se přece jen poněkud odlišovalo od drsnějšího pojetí písniček z lašsko-kysuckého pomezí. S Věrkou jsem se však dále potkával celkem často, zejména ve vlaku, když také dojížděla do Ostravy. Probírali jsme nejednou lašskou otázku, stejně jí jako mně vadilo zaměňování Lašska za jiné pojmy, zamlžování skutečností o existenci a rozsahu našeho regionu. Když jsem se po letech pustil s vehemencí do „lašské obrody“, byla to právě ona, která mi fandila, že bojuji o identitu Lašek a Lachů. Naposledy jsem se s ní viděl, když jsem chystal vydání své „Knížky pro každého Lacha“. Navštívil jsem ji v jejím bytě v Bašce, se zájmem si prohlížela prvotisk knížky a ještě nyní mi zní v uších její slova: „Moc ti, Zdeňku, děkuji, že to vydáváš, že všechno dáváš do pořádku. Víš, nejvíc mne mrzí, že

Jarek Štika (ředitel rožnovského Muzea v přírodě) **vědomě zamlčuje existenci horalského Lašska a zaměňuje ho za Valašsko.** Při tom to není z neznalosti, dobře ví, že nemá pravdu. Když jsem mu to vyčítala, tak se mi vysmál...!“

Náš dlouhý rozhovor se mi hluboko vryl do paměti, škoda, že Věrka křest této knížky již nestihla. Od té doby jsem vydal další knihu „Lašsko, etnografický a kulturní region Moravy a Slezska“, čtvrtým rokem již vydáváme časopis „Lašský dostavník“, šířím se svou družinou osvětou povídkami a písničkami nejen po kraji, ale i v Praze a jinde. Myslím, že bys, Věrko, měla radost, že to naše milované Lašsko žije, že jsme ho nenechali padnout.

Zdeněk Vilém Krulíkovský
„kral' lašsky“

Jak sěm liz na Řip

Přečítal sěm ší mezi svatkami v novinách o šil'vestrovském vystupu na Lašsky Řip. Tež sě mezi Lachy počítam a tak sěm ší pravil', že bych měl ist' aji ja. Něsěm už nějmladši, aji zdravi mi už něsluži jak kejši, aļe na šil'vestra bylo těplo, tak sěm sě rozhodnul. Pujdu ší poslechnuť, kaj to naše kral'ovstvi směruje a esli budě Lachum l'epši. Hněd' sěm o tym řeknul aji svoji robě.

“Ší sě zjavil či co? Roboty před Novym rokem, chystaňa, a ty pujděš kajši do Metyľovic? Ty ší sě zblaznil. Kery tě tam povežě? Dyt' všecy už budu od rana popijat' a ty najvěc. Jak to s tebu dopadně, jak pujděš kajši bez dozoru mezi ľudi, co maju misto kapesnika fľašku? Nic, sědět' doma buděš.”

Nězbylo, něž podniknuť diplomatycke kroky. Roba po paru hodinach zěpjala ruky a pravila, že ší mam robiť co chcu, že ji je to už jedno. Vnučka sě dala přemluvit', že mě odvežě do Hodoňovic a přijedě zasě pro mě spatky.

Ta jak v mľadych rokach, jak sě ešče puti robily ku kostel'um, ni ku stankam a koľotočum, vystupil sěm z auta v Hodoňovicach a šel. Slunka moc něbylo, enem coši drobného kapku šaholilo, tak aby něbylo třeja dešniky vytahovat' a aby byly buty od hlíny trochu špinave.

no od původního Bach je Bašek i Baška. V Jablunkově se např. vyskytovalo Michal Baška. Též tak mohl vlastnit nějaký Bašek ves, která se po něm jmenovala Baškova ves a pak krátce Baška.

Profesor, dějepisec a muzejník Alois Adamus z Vratimova- Rakovce měl za to, že název Baška má spojitost s bahnitou, močálovitou půdou. I na Slovensku je Baška v okrese Košice a v okrese Humenné u Sobranců jsou Baškovce. Ale i v Polsku je Baszków, Jugoslávii je Baška na ostrově Krk a na jadranském pobřeží je Baška-Voda. Nelze ovšem tvrdit, že tu jde o nějakou závislost při pojmenování nebo přenesení názvu. V srbochorvatském slovníku se dočteme, že slovo „baška“ znamená zvlášť , stranou. Stranou snad tam leželo ono místo a proto Baška. Nelze si ovšem hrát se slovy, ale další pátrání nás může přivést na stopu pravděpodobnosti, či pravdy jak vznikl název Baška pro naši obec u Frýdku- Místku.“

František Vaníček

Z NEJSTARŠÍ HISTORIE BAŠKY

580

1434 - 2014

První písemný záznam dokládající existenci Bašky je z 24.srpna 1434. V zástavním úpise sepsaném na „piastovském zámku“ v Těšíně se mimo jiné uvádí, že synové těšínského knížete Bolka I.-Václav, Přemek a Vladislav dávají za 500kop stříbrných Arnoštu z Twarkova do zástavy Frýdek a vsi Bašku, Staré město, Bruzovice, Lhotu a Místek. Můžeme však předpokládat, že ves Baška již tehdy byla osídlena a existovala již proto o několik desítek let dříve.

V červnu letošního roku si obec Baška několika akcemi, mimo jiné i výstavou připomene svou bohatou historii.

ODKUD NÁZEV BAŠKA

Nad touto otázkou se zamýšlel již v sedmdesátých letech minulého století básník a regionální kulturní pracovník Bohumil Marek, který žil od roku 1960 až do své smrti v Bašce. Na mou otázku k dotazu o historii názvu obce Baška mně mimo jiné v roce 1973 řekl:

„Názvy našich obcí jsou často velmi zajímavé v zázemí zkoumání. Vždyť studium je i výkladem dávné i bližší minulosti dle stáří obce. V letopisech se dočítáme první záznamy se jménem vsi, městečka či města.

Když pak projdeme výzkumem názvu Baška, shledáme hned několik názorů. Často se tvrdí, že název vznikl po užitečném zvířeti osady-ovci, již se tu říkalo boška. Toto slovo a název obce byl prý zčeštěn na název Baška pro naši obec. Dokládá to obecní pečeť z roku 1700, která má ve znaku stojící ovci. Starší lidé i mimo Bašku ještě dnes chodí do Bošky a mluví o Bošce jako o obci (příklad z roku 1969 z bahna u Místku). Přitom je zajímavé, že v dostupných slovnících lašských nářečí se tímto pojmenováním ovce nesetkáváme, ikdyž zase naopak ve slovníku podřečí vizovického „Paměti Vizovic 1938“ je uvedeno slovo „baška“ pro ovci.

Je jen otázkou, přešel-li název na pojmenování obce. Především vzhledem k praktikám při pojmenování sídlišť. Na Těšínsku by tu byly třeba Kačice (či snad od osobního jména Káča- Kateřina) nebo Bocanovice (bocan –čáp), ale též osobní jméno Bocan. Ovšem osobní jmé-

Alé s tím muša putnicy počítat'. Přes poľa, přes lěsy, přes paru kamaradských štamprli s tymi, co spočivali, sěm na ten Čupek vyliz.

Všecko bylo fajne, aji pľacky zě Sědlišča, aji ľaške pjesničky, aji projevy pana kral'a a starostuv. Rad sěm ší posľechnul, jak budě kralovstvi bohatnuť a baraněc tvrduť. Enem ho te děvusi keryši něměl po cestě ukrast', bo jak ho měla ukazat', tak ho něnašla. Aspoň tak věřim, že ji ho keryši vzał z rukšaka, bo ináč by to značilo, že su kral'ovšti pomocnici zľe pľaceni a maju hluboko do kapsy. A zloději su a budu aji mezi Łachami, to sě tak honem něvymyti. Alé aji coši něpěkneho sěm tam zažil na tym našim Řipu. Ja vim, že ľude už měli coši vypite, alé aspoň ty kral'ovske projevy ší mohli všecy potichy posľechnuť. Dyť je to hlupe, jak muši kral' poddane napominať při takove slavnostni chvíli. Kapku mě to mržělo, tak sěm rači šel spatky.

Po cestě sěm sě ešče dival po okol'u, jak je ta naša ľaška zěmja krasna. Šice, jak pravim, slunka něbylo, alé tych lěsu a luk, ešče nězastavjanych, a fajny vzdušek..., no, moc sě mi ľubil ten vypl'az. Vnučka pravila, že by sěm měl častějši robiť takove tury, že mi to pomaha na dušu. A že sěm to ani po cestě spatky něpřehaňal z gořalku, vrátil sěm sě aji ku svoji robě cel'kem v pořadku. A ona pravi:

“Viš, esli dožijem, tak aji ja s tebu za rok pujdu na ten Řip. Děcka slavja šil'vestra po svojimu a co buděm doma sědět'. Aspoň sě kapku proľuftujeme.”

Jarek Kuliha

František Palacký a Laško

V pátek 7. února 2014 jsem četl zajímavý článek v Deníku o ulicích v Místku a také v Třinci, které mají název po významném historikovi, spisovateli a politikovi Františku Palackém. Narodil se v Hodslavicích, které náleží po stránce etnografické k Lašsku, nikoliv k Valašsku. Jsou na jeho samém okraji, ale ještě v Krásnu u Valašského Meziříčí se mluvilo lašsky.

A. V. Šembera na konci 19. století píše: „Podle údajů Ondřeje Palackého, bratra dějepisce Františka Palackého, jsou v Hodslavicích Laši, nikoliv Valaši... V rodině Františka Palackého byly lašské tradice. Rozina Palacká, sestra Františka Palackého, nazývala na národopisné výstavě v Praze svůj kroj lašským. Když jednou starosta Hodslavic Adolf Pilečka, syn evangelického faráře ze Vsetínska, uvítal hosty na slavnosti v Hodslavicích – u valašské kolébky Františka Palackého – ohradili se proti tomu valašskému zařazení Hodslavic všichni staří občané...!“

Před půldruhým rokem jsem byl se svou družinou přivítán v Hodslavicích, kde jsem na toto téma hovořil před plným sálem Kulturního domu. Rozvedla se k tomu diskuze, kdy všichni přítomní se mnou souhlasili, že Hodslavice jsou ještě lašské. Vždyť také směrem na Valašské Meziříčí byla veliká tabule oznamující, že jsme v bráně Laška.

Podobně chci reagovat na nedávný článek Boleslava Navrátila o spisovateli Janu Drozdovi (Deník 1. února 2014). Narodil se v Bordovicích, které se také hlásí k Lašsku. V září 2013 jsem v Bordovicích účinkoval na obecních slavnostech. Také tam přítomní občané souhlasně kývali hlavami, že jsme na lašském území.

Jan Drozd nebyl chlapec z Valaška, nýbrž synek z Laška.

Zdeněk Vilém Krulíkovský

LAŠSKÁ ZEMĚ

Tam za lesy a horami
v údolí krásném před námi
se rozprostírá Lašská země

vetknutá do kraje
bájí a pověstí
necht' mívá ji
pohromy bouře a neštěstí

ať vánek pohladí
louky a grůně
a do dálky šíří
omamné vůně

které nás přivedou
na cestu zpátky
do rodných míst
a do srdce matky-

té Lašské země.

Bohumír Vidura

Festival „Poodří Františka Lýska“ – 2014

25. dubna 2014: Ostrava-Proskovice, základní škola
Sdružení hudebníků Proskovice
DPS Proskovjáček
DPS ZŠ J.Valčíka
Folklorní soubor Malá Ondřejnica
26. dubna 2014: Ostrava-Proskovice, restaurace U Psoty
FS Pilky, Lhotka pod Ondřejníkem
Cimbálová muzika Pramínky, Kopřivnice
24. května 2014: Jistebník, Kulturní dům
Jistebnická třináctka
FS Malá Ondřejnica
Smíšený pěvecký sbor gymnázia Orlová
PS VŠB TUO Ostrava
PS Ondráš, Nový Jičín
6. června 2014: Stará Ves nad Ondřejnicí, nádvoří zámku
DPS ZŠ Stará Ves n.O.
PS gymnázia Volgogradská, Ostrava
Sbor přátel zpěvu Karviná
PS Slezské učitelky
PS The Puzzles
7. června 2014: Stará Ves nad Ondřejnicí, areál zámku a okolí
„Jizda kole obila“
Zámecká kapela
LSPT Ondřejnica
Malá Ondřejnica
Ostravica, Frýdek-Místek
20. června 2014: LSPT Ondřejnica
Zahraniční soubor, host MFF Frýdek-Místek 2014

Pochovali basu Bětku

V Hodoňovicích po roce opět ožila tradice masopustního průvodu se spoustou maškar a pochováním basy. Nezvykle teplý první březnový den vytáhl do průvodu nejen hodoňovické občany, ale také lidi z okolních měst, aby se přišli podívat, jak to na takové oslavě vesnického masopustu vypadá. A troufám si říct, že byli překvapeni z různorodosti masek, veselí, pohostinnosti místních hospodářů, kteří občerstvovali masopustní chasu.

Za doprovodu dechové hudby Huťařka procházely maškary vesnicí, příchod ke stavení oznamoval žandár, medvěd vedený medvěďárem si rád zatancoval s „gazdinou“, když ho občerstvila koblíhou, uzřeným či teplou „vařonkou“. A tancovali účastníci průvodu, kašpárek je k tomu nabádal. Pobízet se dlouho nenechala ani smrtka, slaměný mužiček, kominík, řezník, cikánka či Žid, smutná byla snad jen nevěsta, jejíž svatba se díky skonu basy Běty neuskutečnila – měla jí totiž hrát na svatbě s celou muzikantskou chasou. Teď tu leží na smutečním lóžu a pochovají do hrobu. Ten kopal hrobník na rynku před hostincem U Čendy, kde se již shromáždila spousta hostů, aby přihlíželi recesistickému smutečnímu obřadu.

Velebný pán s kostelníkem začali svoji řeč. Nejdříve byly vyzdvíženy zásluhy basy Bětky, která díky přepracování na bálech, plesích a veselících skonala.

„Je třeba se za zemřelou modlit, chválit všechny hospody a hosty, muzikanty, co si jí užili dosti. Na dalekou cestu se nyní chystá její duše dřevěná, každý, kdo ji znal, teď smutně zastěná,“ přednesl ve svém chvalo zpěvu farář (výborně jej sehrál Aleš Ludvík).

A pak už byla se vši parádou basa Běta spuštěna do vykopaného hrobu, kam byla uložena i smrtka - ač nechtě. Ale sličná cikánka byla tak šikovná, že ji opila a pak už s ní tolik práce nebylo.

„Tak snad už ta zubatá teď nebude škodit dědině, já se s vámi, lidé zlatí, loučím a setkáme se zase až po Velikonocích, když teď nastává ta postní doba,“ byla závěrečná slova smutečního obřadu velebného pána.

Ale veselí ještě neskončilo. Před hostincem byly krámky s občerstvením, perníkem, dřevěnými výrobky, zabíjačkou a jinými

dobrotami. V sále pak začalo vystoupení folklorního souboru Pilky, který doprovázela cimbálová muzika z Kozlovic s primášem Janem Pustkou. Hosté tancovali zpívali, občerstvovali se, panovala příjemná atmosféra.

Ta se přehoupala i na večer, kdy proběhla na sále masopustní veselice za hudební produkce skupiny Gracia. Zajímavé soutěže zpestřily průběh zábavy, takže se některým hostům v brzký ranních hodinách nechtělo ani odcházet do svých domovů.

Ale masopustní veselí tento rok skončilo, jistě se díky organizátorům, což byl hodoňovický Čendaspolek a místní fojt, vydařilo. Velkou měrou k jeho úspěšnému průběhu přispěli i sponzoři, za což jim patří srdečný dík. Tak nejspíše o Velikonocích v Hodoňovicích nashledanou.

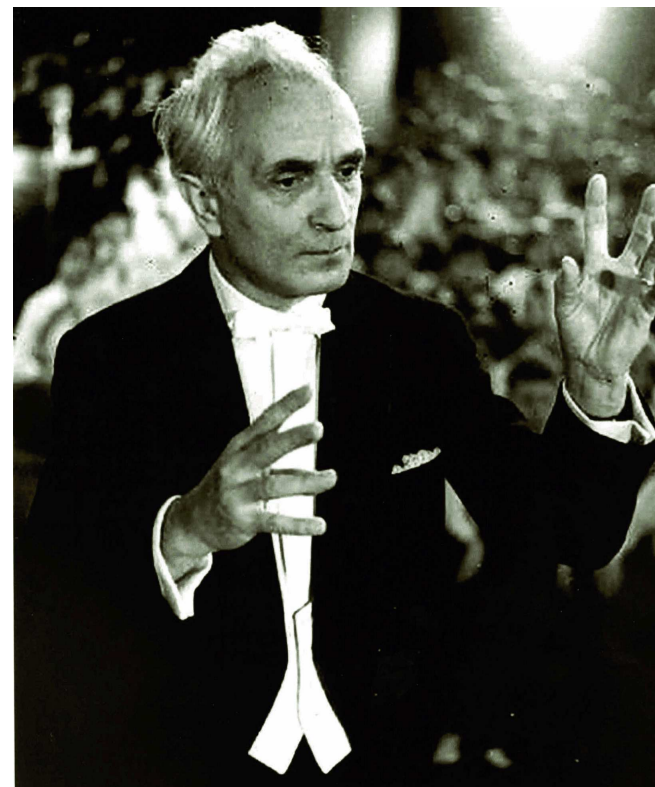
Dajana Zápalková

Stará Ves nad Ondřejnicí. Také odsud putovaly kdysi děti (převážně pěšky) do školy v Jistebníku a zpívaly v Jistebnických zpěváčcích. V uplynulých 10 letech se každoročně na vystoupeních v Proskovicích, Staré Vsi nad Ondřejnicí a v Jistebníku vystříдалo v 6-ti dnech okolo 23 pěveckých sborů a folklorních souborů, za ta léta celkem asi 6500 účinkujících.

Letos festival, v roce 110. výročí narození Františka Lýska, vstupuje do své druhé desítky. Zveme vás všechny na připravovaná vystoupení, která jsou doprovázena také výstavami a dalšími doprovodnými akcemi.

Věra Závídková

František Lýsek

Vystudoval učitelský ústav a v roce 1929 nastoupil do menšinové české školy v Jistebníku nad Odrou. Děti docházely do školy z dvanácti okolních obcí, často čekávaly na odvoz domů. František Lýsek z oněch dětí založil dětský pěvecký sbor Jistebničtí zpěváci, který byl ministerstvem školství uznán jako první školský zájmový sbor (následován více než 300 dalšími sbory). Zpěváci podnítli vznik původních skladeb pro dětské sbory, zpívali na hradě (1933), na mezinárodním hudebním kongresu ve Vídni (1936), natočili dvě gramofonové desky a dokumentární film „Melodie Beskyd“ (1935). František Lýsek s Jistebnickými zpěváčky položil základy nového pojetí dětského sborového zpěvu, jako plnohodnotné estetické kategorie vedle sborového zpěvu dospělých. V hudbě, jejíž nejpřirozenější součástí je zpěv, spatřoval nezbytný prostředek všeobecné výchovy člověka. A protože „vše nejlepší se začíná rozvíjet ve věku dětském“, snažil se tuto činnost i náležitě propagovat.

Rok 1938, kdy Jistebník začal spadat do Sudet a činnost české školy byla zastavena, osud Františka Lýska zavál do Baťova (1938 – 1945), kde založil Dětský sbor z Baťova. Po druhé světové válce pracoval až do svého úmrtí v roce 1977 s Brněnským dětským sborem, navázal na tradici Jistebnických zpěváků a Dětského sboru z Baťova. Sbor získal vyznamenání Za vynikající práci, zvítězil v mnoha zahraničních pěveckých soutěžích, koncertoval na Pražském jaru, s mnoha orchestry, v rozhlase i v televizi, byl natočen film „Děti a noty“, který získal cenu Stříbrného lva na festivalu v Benátkách. Lýskovy sbory podnítily skladatelskou tvorbu pro dětské sbory. Během více než 50-ti leté činnosti sbormistra v nich zpívalo přes 10 000 dětí a mnozí jeho vysokoškolsí absolventi byli získáni pro sbormistrovskou práci.

Lýskův odkaz připomíná „Cena Františka Lýska“ (zal. 1988) pro vynikající české sbormistry, interprety, skladatele a teoretiky. O rozvoj hudebnosti a zpěvnosti dětí usiluje „Lýskův nadační fond“ (zal. 1994) a „Společnost Františka Lýska“ (zal. 2003), instituce založené zpěváčky Lýskových sborů.

Ke 100. výročí narození Františka Lýska vznikl také „Festival Poodří Františka Lýska“, který svým zaměřením naplňuje jeho hudebně pěvecký ale také folklorní odkaz. Teprve v roce 2004 byl knižně vydán jeho sběr lidových písní na Lašsku, ze kterých už dlouhá léta čerpá například Lašský soubor písní a tanců Ondřejnica, který sídlí v obci

Rodná víska

Moje rodná vísko, tam v beskydském kraji,
vzpomínky mou touhu k tobě rozžihají.
Zapomenout nelze na tvou náruč vlnadnou,
na šumění lesů, v říčce vodu chladnou.

Roubené stavení uprostřed vesnice,
to býval můj domov, moje porodnice.
V zahradě na lípě cvrlikali ptáci
a v náhonu mlýnském koupali se raci.
Na louce za humny s kluky jsme se prali,
večer, při měsíčku, děvčata líbali.
Sžírala nás touha pod hvězd baldachýnem,
měsíček se tomu zubil za komínem...

Zbyly jen vzpomínky na ty doby slastné,
na mou rodnou vísku a na mládí šťastné.
To, co bývalo, to už dávno není,
teď davy turistů krásu vísky plení!
Namísto ozonu smog nám chřípí svírá,
beskydská příroda na souchoť zmírá!

Zdravím tě, má vísko, lašský kraji drahý,
Vás, Beskydy choré, z neduživé Prahy.

Radek Žvak – Prosté rýmováčky (úryvek)

Radek Žvak, rodák z Horních Bludovic, oslavil 15. března 2014 osmdesátiny! Herec, zpěvák a také poeta. Prošel několika divadly (Opava, Český Těšín, Teplice v Č.), než zakotvil v Praze v karlínském Hudebním divadle. V Praze (v Radotíně) také nyní žije, ale na svůj rodný kral nikdy nezapomněl. Přejeme Ti hodně štěstíčka, zdravíčka a inspirace do dalších let!

První česko-polské války v Poodří

(pokračování, první část v čísle 4. 2013)

Německý kronikář Ditmar nazval tuto lašskou zemi královstvím. Hlavním městem byl Hlohov (Glogov), později Velký Hlohov přímo na řece Odře. Toto hlavní město země Dědošanů, pro strategickou polohu na řece Odře a patrně i pro svou výstavnost stalo se pak za vlády Polanů oblíbeným místem pobytu polských knížat. Pobýval v něm i kníže Boleslav Chrabrý, narozený z české kněžny Důbravky a polského knížete Mečislava, po jehož smrti r. 992 se ujal vlády prvorozený syn. S českými poměry byl dobře seznámen patrně za svého odchodu z Polska před macechou Odou, kdy patrně pobýval v Praze. Není známo na kolik zasahoval do poměru českých a rozpoutání tu domácích nesvárů, kterých potom dovedl dokonale využít pro zájmy svého panství.

Mezi Prahou a Libicí došlo k napětí a zkalení poměrů, když rok po zemřelém Slavníkovi nastoupil na stolec kmenových knížat charvatských jeho syn Soběbor, někde též Soběslav jmenovaný. Týž, přesto, že podléhal české svrchovanosti pražského Přemyslovce Boleslava II. Pobožného, počal po vzoru neodvislých knížat vydávat vlastní mince se svým jménem.

Ražení vlastních peněz bylo do té doby projevem úplné samostatnosti, zvláště objevila-li se na mincích koruna nebo korunovaná hlava s nápisem panovníka.

U Poláků, kteří za Boleslava Chrabrého vydávali takové mince, šlo o výraz odporu proti říši německé, u libického knížete knížete Soběbora o vzdorný postoj proti Praze. Týž dokonce razil mince i pro svého bratra biskupa Vojtěcha, zdůrazňuje takto jeho nezávislost na vrchním panství Přemyslovců.

Přirozeně, že takovým jednáním vzájemný poměr mezi Přemyslovci a Slavníkovci se neobyčejně zhoršil, až došel k nesnesitelnému napětí. Té doby opustil biskup Vojtěch české země a odešel do Itálie, kde vstoupil do kláštera na hoře Kasino. Jeho bratr, libický kníže Soběbor, zase odjel v čele své vojenské výpravy bez vědomí českého knížete na pomoc německé říši proti polabským Slovanům.

Tento odboj Slavníkovců vyvolal neobyčejné pobouření Čechů, kteří se chystali potrestati rušitele státní jednoty. Kronikář Kosmas

Jak čas letí, Frýdlantu se daří,

Beskyde, náš Beskyde.

Písnička zní na nádraží.

„Kdo to po tobě ide?“

Pavel Gryga

Pavel Gryga, člen Literárního klubu Petra Bezruče, který oslavil hned zkraje nového roku své narozeniny, ve svých básních opěvuje především Beskydy. Ne jinak tomu je i v jeho almanachu 2013, který nese název Průvodce Beskyd. I prozaická práce, která vyšla v loňském roce s názvem Vzpomínky zůstanou, je zasazena do jeho rodiště v Pržně.

František Lýsek – 110. výročí narození

11. ročník festivalu Poodří Františka Lýska

Hudba je reprezentativní součástí české kulturní identity. Rok 2014, s onou pověstnou čtyřkou na konci, je letos opět Rokem české hudby. Jména Antonín Dvořák, Bedřich Smetana, Leoš Janáček, Bohuslav Martinů, Josef Suk, Jan Dismas Zelenka a další, jsou spolehlivými markanty, které lidé rozpoznávají ve světě jako „české“. Výročí všech výše jmenovaných a řady dalších jsou chápány tradičně a spontánně jako Roky české hudby nejen u nás, ale i v zahraničí. V r. 1924 bylo poprvé slaveno smetanovské výročí, po válce došlo k rozšíření koncepce na českou hudbu jako takovou. Česká republika disponuje také kvalitní nabídkou jazzu a folklorních tradic, které získávají stále výraznější mezinárodní ohlas.

Mezi věhlasná jména českých hudebníků patří i lašský rodák František Lýsek – rodák z Proskovic. Úsečný, zkratkovitý, ale i obrazně bohatý dialekt Janáčkova kraje dýchá ze vzpomínek sbormistra, hudebního pedagoga, doktora věd a umění a folkloristy.

„1. máje jsem se narodil, nečekáný, netoužený – byl jsem desátý. Ráno mi banda českých muzikantů zahrála. Právě přišli do dědiny, do Proskovic. A kapelník prý říkal, že budu muzikant.“

Beskyde, náš Beskyde

Pod Beskydy dorazila doba nepokojná,
svěřil se mi horal malověrný.

Jedněm chybí práce, „druhým zase vojna“,
místo do fabriky chodíme do herny.

Nad vládními politiky prostý člověk žasne,
zvýšíme stav policie, chybí disciplína.

Dívejme se raději co je doma krásné,
a to už je historie jiná.

Ta se skrývá na frýdlantském náměstí,
socha Marie Karmelské padne do oka.

Každá doba nese svoje radosti a bolesti,
návštěvník se obdivuje sochám baroka.

Sám svatý Jan z Nepomuku
stojí vedle místní školy.

Prosím, podej žákům ruku,
moc se trápí nad úkoly.

Vzpomenu i klášter, je v gotickém slohu,
městu tolik sluší krásná budova.

Kdysi tam schovanky sloužily bohu,
je to i kus mého domova.

zaznamenává, že kníže Boleslav II., „té doby již nebyl ve své moci, ale v moci velmožů“, a tak české vojsko o svátku svatováclavském roku 995 oblehlo hlavní sídliště Libici, které bylo dobyto a v němž pobiti i knížecí bratři Spytimír, Pobraslav a Časlav a kdy Čechy zabráno nejen hradiště a statky jeho, ale i celé kmenové knížectví Slavníkovců, jež od těch dob náleželo už bezprostředně pod Přemyslovce a tím pod moc českou.

Z rodu Slavníkovců zachránili se jen bratři: kníže Soběbor, biskup Vojtěch a mnich Radim a snad i Pořej, kteří vesměs sešli v Polsku na dvoře Boleslava Chrabrého, kde přezimovali.

Biskup Vojtěch vydal se na jaře přes Polsko na misionářskou cestu do Prus, kde byl 23. Dubna r. 997 skonal mučednickou smrtí, druhý - Radim - stal se arcibiskupem v Gnězdň, potomci Pořejovi žili nadále v Polsku.

Nejstarší Soběbor usadil se v Ďadošanech v Poodří obsazeném Poláky a sídel ve Vratislavi, kde pro své území charvatské vydával dále své mince.

Odtud z této části Poodří vedl dále Soběbor odpor proti české říši a Přemyslovcům. Ale Boleslav II. až do své smrti nejen že neporušené zachoval hranice svého panství, ale ještě je upevnil i proti odboji zahraničnímu.

Český kronikář Kosmas na pěti místech zmiňuje se o české moci až na východ a zásluhy o tom připočítává Boleslavu II., jehož neobyčejně zbožňuje a jemuž umírajícímu vložil tato slova, které pronesl k svému synovi: „...meze tohoto království, které jsem rozšířil až k horám, ježto jsou za Krakovem, řečené Tatry (Trytři ultra Cracov).“ A zapsav jeho smrt dokládá: „...kterák široko rozšířil mečem hranice panství svého, svědčí apoštolská autorita v privilegii pražského biskupství.“

A tak až do smrti Boleslava II. Pobožného r. 999 zachovala se velikost říše české na východ až k řece Sanu, vtékající do Visly a obsahující celé Krakovsko s horním Poodřím mimo střední Poodří, jež zůstalo v moci polské.

Česko-polské hranice tak zůstávaly na pohraničním pralesu mezi Slenzany a Opolany, jímž vedla známá Preseka.

Ale českou říši v celém rozsahu nepodařilo se udržeti dalšímu nástupci Boleslavu III., řečenému Ryšavému, který nakonec ztratil nejen svou říši, ale i život. Letopisy ruské o tom zaznamená-

vají toto svědectví: „Boleslav Chrabrý, kníže polský, uslyšev o smrti českého knížete Boleslava II., přepadl Krakov a zmocnil se ho.“ Český Kosmas pak pokračuje: „Boleslav Chrabrý obořil se na hrad Krakov, kdež zbil mečem všechny Čechy, které tam zastihl“, a píše dále, jak dokonce vylákal českého Boleslava III. Ryšavého k hostině do Krakova, kde ho zajal a zbavil zraku. Ditmar Meziborský pak zaznamenává, že Boleslav Chrabrý dal českého knížete oslepnout a v jakémsi hradě uvěznit, a po nich pak potomní český kronikář Dalemil vzpomíná, že „Polene na Čechách v Polště všech tvrzí dobytých a co tam bylo zbitu“. A nařiká, že „Boleslav skúpy neradi ztratí“. Bylo to kolem roku 1000 po Kristu.

Boleslav Chrabrý pak dokonale rozkotal českou říši, jejíž veškeré země, ba i samotnou Prahu dobyl. Podobně se pokusil o ovládnutí říše ruské, jejíhož hlavního města Kijeva se rovněž zmocnil tak, jako četných zemí polabských Slovanů.

Kronikáři byli souhlasného mínění, že Boleslav Chrabrý mohl vytvořit velkou slovanskou říši v rozsahu, jakého se do té doby nepodařilo nikomu dosáhnouti.

Zdá se, že pro tuto říši hledal nové hlavní město, ježto polské Gnězdno svou polohou bylo nevýhodné a málo přístupné. Osobně sdílel i v české Praze i ruském Kijevě i v polské Poznani, ale zdá se, že jeho oblíbenějším sídlem byl také i Velký Hlohov na Odře, v území vydybytém Poláky od Čechů již jeho otcem.

Kdyby se udržela tato říše Boleslava Chrabrého ve velkém rozsahu, není vyloučena možnost, že by se bylo její hlavní město vyvinulo na velké řece a snad zde v Hlohově, v bývalém hlavním městě starobylých Dědošanů.

Čechové se sice zbavili polské nadvlády a vypudili Polany ze země české, ale ostatní země té doby se jim nepodařilo získat zpět. Česká země předchozími boji byla neobyčejně vyčerpána a k tomu ještě dále trvaly domácí různice a rozpory. Boleslav Chrabrý podržel ve své moci celé Poodří a Povolší, území na řece Moravě a Váhu, takže polské panství dosahovalo až hranice s Maďary a pod svou svrchovanost držel po nějakou dobu i území kmene Srbů lužických.

Avšak celá tato polská moc zanikla r. 1025 úmrtím Boleslava Chrabrého. Po jeho smrti se celá polská říše rozpadla. Nicméně lašské čili

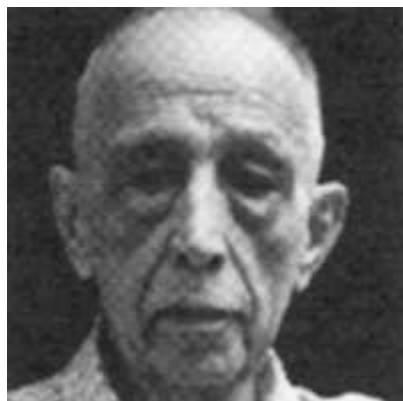
Jaroslav Olšák byl samotář, jeho postupy práce nikdo neznal, své umění si odnesl s sebou nenávratně, navždy. Zemřel 10. května 1995.

V dubnu si tedy připomeneme 100. výročí narození této významné osobnosti města Frýdku-Místku. Muzeum Beskyd připravilo výstavu z jeho prací. V rámci Zámeckého okruhu jsou prezentovány jeho umělecké knižní vazby, šperkovnice, kazety s drahými kameny, obrazy, grafiky, dřevoryty. Jaroslav Olšák ovládal řadu unikátních pracovních postupů a starých technik, zabýval se tvorbou šperkovnic, věnoval se grafice a od 70. let 20. století také malbě. Jeho dílo je spjaté s prostředím rodného Valašska a lašským Pobeskydím. Je jistě dobré výstavu shlédnout, potrvá do začátku června.

Dajana Zápalková

Jaroslav Olšák známý – neznámý

Pracoval jako grafik, malíř a umělecký knihvazač. Narodil se 13. 4. 1914 ve Vsetíně v rodině četníka a „vachtra“ (hlídače ve sklárnách) Františka Olšáka a jeho ženy Rosalie. Měl čtyři sourozence – dvě sestry a dva bratry. Prožíval těžké dětství, otec mu zemřel, když měl malý Jaroslav 13 let. Takže poměry v rodině nenasvědčovaly, že by se mohl věnovat umělecké tvorbě. Ale přece. Po ukončení

čtvrté třídy měšťanky nastoupil jako učeň do knihařské dílny Antonína Pokorného ve Vsetíně, kde zůstal i po ukončení studií. V roce 1935 přišel do Místku, kde začal pracovat v dílně na Frýdlantské ulici, později na Malém náměstí v dílně syna A. Pokorného. O rok později si už otevřel vlastní dílnu, kde působil do roku 1967, pak se přestěhoval na Rivieru v Místku.

V následujících letech, až do roku 1942, si svoje znalosti v malbě a grafických technikách prohluboval ještě soukromým studiem u valašského grafika Jana Kobzáně ve Zlíně.

Přišla válečná léta – těžké časy, ale Jaroslav Olšák přece jen tvořil, pracoval sám ve své dílně a jeho práce se mu stala láskou pro celý život. Spolupracoval s řadou autorů a vytvořil mnoho bibliofilských tisků a ex libris. Byl jedním z nejvýraznějších představitelů české umělecké knižní vazby a programově se hlásil k linii Bradáč - Doležal. V jeho práci je patrná historická inspirace barokní vazbou, slepotiskem a pergamenovou vazbou. Sám o svých dílech říká:

„Knižní vazbu musíme přirovnávat k soše, musí lahodit oku ze všech stran.“

Se svými díly se zúčastnil spousty výstav, v roce 1944 vydal svůj první bibliofilský tisk: Karel Fiža: Obrana Xantipy. V roce 1946 následovaly další bibliofilské tisky s vlastní grafickou úpravou – Božena Němcová: Jak Jaromil ke štěstí přišel nebo Zdislav Škrabal: Jesuité.

bělocharvatské Krakovsko od té doby už zůstalo trvale v moci Polanů, kteří sto let na to dokonce přenesli i hlavní sídlo panovnického rodu z Gnězdna do Krakova. Území Krakovska, hlavní součást někdejších Velkých Charvat potom dostalo nový název Malé Polsko, což značilo nové Polsko, území nově nabyté a připojené k starému Polsku. Lid tohoto Malého Polska si však dlouho uchoval vědomí lašské a národopisně dodnes se odlišuje od lidu Velké Polsky. Statoprávně však Velké a Malé Polsko splynulo v jeden celek politicky. Zatím ale Čechové nikdy nevzdali se krajů na Odře a nikdy na ně nezapomínali.

J. Vochala – L. Niederle

Lašský král Zdeňka Viluš I. řečený Chrabrý se svou družinou na Solárce

Pranostiky na jaro (zase jiné)

Dyž prši na Velky patek, budě chladny rok.
Keřa dňuv před Sv. Jiřim žaby skřehotaju, tolik po Sv. Jiřim mlča.
Mlhy často po velikonocach, často aji v srpňu.
Dyž prši na prvnioho maja, budě uroda mala.
V maju něma oschnuť pastyřovi kryka.
Na Svateho Vita na jednym końcu svita a na druhym se stmiva.

FRÝDEK V PŘEDJAŘÍ

Mám slunce smotané
do teplého čaje,
když vtom přišlo
první tání:
konec bělošedé krajky,
hlava plná sněženek.

Zelenkavé obzory
přilákaly přespolní běh...

Už zajičci
stříhají ušima
a Panna Marie Frýdecká,
ošlehaná
toulavým větrem,
to slyší.

Ještě je bláto.
Dole pod zámkem
čůrají chlapi -
slezské nebe – peklo – ráj
- vedle po trati
veze vlak další směnu
na šichtu.
By bylo, kurča faja,
na chleba.

Strom života

Jsme ratolestmi stromu života,
Jehož kořeny tvoří minulost našeho rodu.
Dlouhá léta strom roste a sílí,
abychom se dočkali zasloužených plodů.
Jen ti je mohou s radostí sklízet,
jež svou rodinu v srdcích mají,
na své předky s úctou vzpomínají.
Koruna stromu života
všem se zelená a košatí,
ač jsme chudí, nebo bohatí.

Tat'ána Prokešová – Obrázky života

Zleva Ing.Ivo Kaňák, Dajana Zápalková a Miloslav Oliva na setkání ve Frýdlantě n.O.

Miloslav Oliva se loučil s předsednictvím literátů

Za tímto účelem pozval Miloslav Oliva do frýdlantské restaurace Roka zakládající členy literárního klubu a některé sponzory. Všem zmiňovaným chtěl poděkovat za kus práce, kterou za uplynulých více jak patnáct let od založení LKPB vykonali, a tak se jim podařilo dostat literáty do povědomí lidí v regionu pod Beskydami.

Setkání si nenechali ujít manželé Grygarovi, Jana Vašinková, Emilie Kozubíková ani Olga Tlučková, kteří se ve svých začátcích zrodu klubu scházeli na různých místech, ale ani to je neodradilo od myšlenky psát verše či prózu a být tak nápomocni rozvoji regionální literatury.

Velice rád přivítal mezi hosty i ředitele pivovaru Radegast Ivo Kaňáka, který již po několik let činnost literárního klubu finančně podpořil, a ani tento rok na ně nezapomněl. Za to mu patří jistě právem dík nejen od Miloslava Olivy, ale od vše literátů.

Ocenění se dostalo Miloslavu Olivovi od členů LKPB. Nová předsedkyně klubu Dajana Zápalková mu předala dekret „Čestného předsedy LKPB“ a mj. uvedla:

„Věřím, že se nám všem společně podaří jít ve šlépějích započaté práce Miloslava Olivy, že i nadále budeme přispívat svoji tvorbou a akcemi dobrému jménu Literárního klubu Petra Bezruče.“

Hostem setkání byl i lašský král Zdeňka Viluš I., který povýšil Miloslava Olivu za celoživotní zásluhy o rozvoj literatury na Lašsku do stavu „Lachuv Honoris“. Oceněný z tohoto počínu měl nesmírnou radost a poděkoval lašskému králi za spolupráci s klubem a za to, že prezentuje tvorbu literátů v periodiku Lašský dostavník.

Po dobrém obědě a nezbytných oficialitách došlo i na hudbu a zpěv při harmonice Františka Gistingra, takt držel ozembuch Radima Pobudy, který se svojí manželkou pozval literáty do Hodoňovic na „Beskydskou lavecku“, jež se stala tradicí setkávání pobeskydských poetů.

Dajana Zápalková

Z receptáře lašského krále

Tuž a jaro je tu. Loni sem vam v tymtu místě napisal velikonoční receptisy, ale jaro nĕnisu enem Boží hody spojene ze žhronicu, ale najprv je tu pust, jarňo očista těla. K tej su nejlepší kopřivy. Fajny je aji medvjedi česnek, teho je už všadě plno. Vyhrabal sem paru lašských postních idel, kere vam určitě prospěju.

Jarňo kobzolačka ze zelinami

Pul kila kobzoli, 1 středně velka cebula, hrst' jemnutko nasekaných kopřyv a tež medvjediho česneka, trocha mlíka či smetany, 1 žlutek, trocha sadla, liter vody a sul.

Nadrobno nasekanu cebulu osmahnĕm (enem trošku) na rozpuštěným sadle, přidame vodu a nakrate kobzole a sul. Až su kobzole skoro měke, přydame nasekane kopřivy, rozkvedlany žlutek ve smetaně či mlíku a eště 5 – 10 minut povařyme. Nakonĕc dame do hrńca nasekaného medvjediho česneka. Už potem vĵac nĕzahušťujem.

Kopřivy z vajcama

Hrst' mladych kopřiv, 6 vajec, štyry polivkove lyžky smetany, kusek masla, troška nasekaneho medvjediho česneka, pepř a sul.

Spařyme kopřivy, okapane nasekame a na masle podusime. Potem na ně nalejem rozmichane vajca ve smetaně, trošku pepřa a soli. Michame a nechame zhustnuť - asik tak jak vaječinu. Posypem nasekanym medvjedim česnekem.

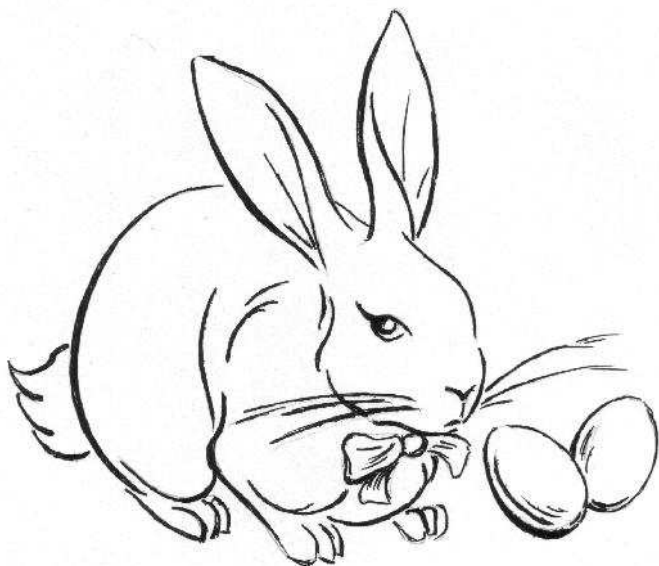
Na Velky patek nĕzapomnitĕ se dat' rano na lačno štamprľu tatarčočky (puškvorcove gořalky)!

Zbujnicka Božihodova šavla

1 - 2 kila masa z kity prasat'a, (v celku), 1 mrkva, 1 petruška, 1 – 2 cibule, 1 decy octa, hořtica, pul decy oleja, deset zrněk noveho kořeňa, 2 bobkové listy, par zrněk celeho pepřa, par jalovčinek, sul, 1 - 2 litry vody.

Ocet a vodu svaříme, osolíme, přydáme kolečka mrkve a petrušky (kořeň) a všecko koření. Povaříme a dame vychladnuť. Do vychladleho pajcu dame maso, kere zme zbavili blan, přydáme kolečka cibule a necháme aspoň 12 hodin odležet'. Potem to cele napichněm na šavlu, či na iny špiz a opikame na rožni.

Najprv chvílu zprudka, bo se musa pory na mase zatahnuť, potem pomaly. Možem to ešte potírat' při rožněni olejem, dyž je maso vjacej libove. Opečene maso odkrajujem a davame jest' z hořticu a chlebem.

Jarňo nalada

I choť sem už sama vraska,
zešivly mi vlasy,
dechu chybi, regma nachlup
předpovi počasi,
něřňukom a něvšimom se
tych svojín něduhuv
a vyjdu se do přirody,
ta mi doda vzpruhu.
Pokel cytim vuňu lipy,
lesa, v travě kviti,
vidim včely litať z ula,
jak slunečko sviti,
v pověťru ftoky, motyle,
slyšim šum potokuv,
chcu v tym pěknym světě požit'
ešče paru rokuv.
A jak něbudě vyhnuťo,
Smrt' kmotřička přijdě,
no co, každý člověk se roz
na špacir s ňu vyjďe.
A jo věřim v převtěleni,
bo život je kratky,
tak na ten svět budu hledět'
vrotit' se zaš zpatky!

Olga Tlučková – Z našeho kraja

Novinka z Beskydské likérky – Ondráš

Výjimečná značková lihovina charakteristické chuti zralých hrušek s tóny pravého včelího medu, dochuceného směsí 18 léčivých bylin z Beskyd, není jen kvalitním alkoholickým nápojem, ale vzhledem ke svému složení patří do oblasti skutečného přírodního léčitelství.

Receptura tohoto „Lašského antibiotika“ vznikla v dobách dávno minulých, kdy lidové léčitelé zastupovali tehdy nedostupnou lékařskou vědu. Dle dochované legendy tento elixír namíchala čarodějnice Haňa slavnému lašskému zbojníku Ondrášovi z Janovic pod Lysou horou (1680 – 1715). Dodával mu nejen sílu, ale také ochranu před nepřízní osudu i drsných hor. Jen jednou se Ondráš zapomněl tohoto nápoje napít a ta nejhorší lidská slabost – závist – mu přinesla smrt z ruky jeho druha Juráše.

K posouzení zbojnického truňku Ondraš zasedalo deset nejvěhlasnějších lékařů a léčitelů Království i Markrabství lašského, z nichž jedenáct potvrdilo jeho vysokou kvalitu a účinnost všech zmíněných pozitivních vlastností.

Gořalenka, tětka naša, zname ju už od Ondraša,
gořalenka fajna je, gdo ju pije zdravý je!

Gdo Ondraša rad pijava, něboli ho nigdy hlava,
chmury nězna gdo pije, v putyce se něbije!

A gdyž přijde do staveni, robě dava pozdraveni,
ta se na ňho usmiva, večeru mu dycky da!

(lašská lidová)

Božka

Božce na zahradce
vyrostly kopřivy,
kery idě kolem,
ukrutně se divi.
Taka zelenina?
Gdo to jakživ viděl?
Byť na jejim místě,
že pry by se styděl.
Božka se en směje,
ma kopřivy rada,
vaří si z nich špenat
a je pořad' mlada.
Všecy su tam zdraví
a každý usmjaty,
v pase pěkně štihli
a žaden plešaty.
Tuž, pěstujtě robečky
v zahradkach kopřivy,
nětřeba ich plevat'
a dělaju divy!

Františka Pituchová - Hlupoty

Zveme Vás opět do Vaší oblíbené Hospůdky U Bobra.

Dne 17. 1. 2014 jsme oficiálně pokřtili nový výčep a to společně s novým projektem, který nese název Pivní akademie Kuby Datla Šrubáře. Kmotrem a jejím prvním absolventem, se za zvuku nádherných, jazzových melodií, stala legenda českého motoristického sportu, v zahraničí přezdívaný jako Monsieur Dakar (pan Dakar), tedy šestinásobný vítěz dakarské rallye Karel Loprais, který, ve velmi příjemné atmosféře, spolu s ředitelem pivovaru Radegast Ivo Kaňákem, obchodním sládkem Zdeňkem Baszczyńskim, majitelem Pavlem Bauerem a rektorem Pivní akademie Jakubem Šrubářem pokřtili nefiltrovaným a nepasterizovaným ležákem Radegast tzv. oltář hospody, kterým bývá označován výčep. Z toho našeho, který je svým zázemím vsutku ojedinělý, můžete ochutnat pivo čepované několika způsoby a vždy do čisté, mokré a vychlazené sklenice, jak se sluší a patří.

Založili jsme v Raškovicích novou tradici a to 1. Raškovickým masopustem, který se, nejen pro svou hojnou účast, náramně vydařil. Skvělá cimbállovka Poštár, zabijačkové speciality bez chemie a přidaných aditiv, exkluzivní a vyhlášené lihoviny z produkce Rodinného lihovaru Žufánek, skvěle ošetřené pivo a v neposlední řadě i zdařilý masopustní průvod udělal z této události závazek do dalších let.

Připravujeme pro Vás, na teplejší část roku, venkovní posezení, kde ve stánku budujeme zchlazený prostor pro sudý a nový výčep tak, aby i pivo na zahrádce mohlo nést znaky nejvyšší možné kvality. Chystáme grilované speciality a připravujeme spoustu zajímavých akcí a to nejen s živou hudbou, která u Vás začala sklízet velký úspěch, ale např. i beachvolejbalové turnaje, či vybraná sezonní menu.

Věříme, že budete u nás spokojeni a my se na Vás velmi těšíme
Váš Bobr team...

otevřeno denně 11 – 22 h
tel. 728 923 658
www.hospudkaubobra.com

